

Tiltaksplan for bekjempelse av Streptococcus agalactiae

*Liv Sølverød, Tine Rådgiving, seksjonsleder MHDT, TINE BA Mastittlaboratoriet i Molde
Anne Cathrine Whist, spesialrådgiver helse og fruktbarhet, Leder Helsetjenesten for storfe
Hannah Joan Jørgensen, Veterinærinstituttet
Tormod Mørk, Veterinærinstituttet
Knut Ingolf Dragset, Tine Rådgiving, Helserådgiver*

Lag en tiltaksplan for besetningen sammen med veterinær og rådgiver og følg den nøye:

Prøveuttak:

- Send inn veieprøver for analyse av celletall hver måned. Dette er viktig for å kunne overvåke celletallsutvikling og smittepress på enkeltkyr.
- PCR-prøve fra tank en gang pr måned
- Speneprøve fra alle nykalva kyr og kviger fra første mål på tank etter kalving.
- Speneprøve fra alle kyr ca 1 måned før avsining.
- Speneprøve fra alle kyr med økning i celletall i laktasjonen, som har enten:
  - 2 prøver på rad med celletall over 100 000.
  - enkeltprøve med celletall over 500 000.
- Speneprøve fra alle med akutt mastitt som behandles i laktasjonen
- Speneprøve fra alle som er behandlet for agalactiae i laktasjonen, 3-4 uker etter behandling
- Ta miljøprøver i sluttsaneringsperioden (for eksempel hver eller annen hver måned) til man er sikker på at bakterien ikke lenger fins i jur eller fjøs. Sendes til Veterinærinstituttet

Smitte:

- Etabler en fungerende smittesluse, som brukes av alle besøkende
- Ha eget fottøy og bekledning i fjøset, og slus også husstandens egne medlemmer inn og ut
- Kjøp aldri livdyr fra besetninger med ukjent agalactiae status
- Personhygiene ved melking og kustell. Vær nøye med håndhygiene ved jurhåndtering (grundig håndvask eller bruk av hansker)!
- Unngå konsumering av upasteurisert melk

Seksjonering:

- Vurder muligheten for å flytte sinkyrne i eget fjøs, sammen med ungdyra.
- Se på muligheten for seksjonering på beite.

Renhold/hygiene:

Intensiver hygienearbeidet i besetningen over tid og legg spesiell vekt på reinholdet i drikkekar, kraftfôrkytber, gulv foran og i mjølkerobot, bak fôrhekker og i bakkant av liggebåser. Store felles drikkekar ser ut til å representere en særlig spredningsfare, og i saneringsperioden anbefales det å fjerne beleggene i disse daglig.

Vær nøye med å fjerne etterbyrd, utflod fra skjede og mjølkesøl fra særlig liggebåsene.

Legg sluttsanering til sommerperioden med flest mulig dyr på beite, lavt belegg i driftsbygningen og lavt smittetrykk i besetningen

For båsfjøs:

- Hold det rent og tørt i fjøset, også i ungdryrfjøset. Vær særlig obs på tette golv, areal rundt kraftfôrautomat, rundt drikkekar, i melkestall og andre steder der det samler seg møkk. Bruk rikelig med sagflis.
- Bruk en jurklut pr ku. Jurklutene vaskes på minst 90 grader mellom hver melking
- Vær nøye med håndhygiene etter at kyr med ukjent agalactiae status er melket. Vask hender eller bruk engangshansker
- Organer dyppes i kokende vann etter melking av kyr med ukjent agalactiae status.

For VMS:

- Vær ekstra nøye med renhold av robot, ventareal og drikkekar.
- Lely – bytt børster daglig. Legg børster i desinfeksjon når de ikke er i bruk.
- Innfør joddypping/spraying
- Fôr slik at avføring holdes så fast som mulig.
- Liggebåser med ødelagte matter, der det samles melkesøl, urin, avføring ol vedlikeholdes slik at de holder seg så rene og tørre som mulig.
- Lekke kyr settes på hyppigere melkingstillatelse evt rangeres ut over tid

Melkeanlegg:

- Vurder spenespissene og spenekondisjonen i besetningen. Bestill Vadia-test av anlegget ved behov

Kalvefôring:

- Ingen fôring med celletallsmelk
- Ikke fôring med tankmelk med ukjent agalactiae status.

Behandling ved påvist Str agalactiae:

- Helsetjenesten for storfe anbefaler sinbehandling av alle kjertler, med langtidsvirkende sintidspreparat
- Behandling i laktasjonen skjer etter terapianbefalingene
- Evaluere effekt av behandling av infiserte kyr vha speneprøver og kucelletall (fjøsloggen på <http://medlem.tine.no>)

Oppfølging:

- Besetningen kan erklæres fri for Str.agalactiae hvis 3 påfølgende tankmelkprøver og 2 miljøprøver er negative. Spenedypping med jod anbefales ikke avsluttet før besetningen er erklært fri for *Str. agalactiae*.
- Etabler faste avtaler med enkelt besetninger ved kjøp av livdyr
- Unngå fellesbeite med besetninger som har påvist *Str.agalactiae*
- Ta kukontrollprøver for analyse hver måned et år etter siste påvisning
- Følg med på kucelletall og ta speneprøver av kyr med plutselig stor stigning i celledallet
- Stress personhygiene ved melking og kustell. Vær nøye med håndhygiene ved jurhåndtering!